

C/2023/1331

2023 12 22

Europos regionų komiteto nuomonė „2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos peržiūra ir pasiūlymas dėl šios peržiūros“

(C/2023/1331)

Pagrindinis pranešėjas	José MANUEL RIBEIRO (PT / PES), Valongo meras
Pamatiniai dokumentai:	<p>Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Pakoreguotas naujos kartos nuosavų išteklių dokumentų rinkinys“</p> <p>COM(2023) 330 <i>final</i></p> <p>Pakeistas pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos</p> <p>COM(2023) 331 <i>final/2</i></p> <p>Pakeistas pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo dėl naujų Europos Sąjungos nuosavų išteklių įgyvendinimo priemonių iš dalies keičiamas 2021 m. balandžio 30 d. Reglamentas (ES, Euratomas) 2021/768</p> <p>COM(2023) 332 <i>final/2</i></p> <p>Pakeistas pasiūlymas dėl Tarybos reglamento dėl nuosavų išteklių, pagrįstų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, pasienio anglies dioksido korekciniu mechanizmu, perskirstytu pelnu, ir statistinių nuosavų išteklių, pagrįstų įmonių pelnu, teikimo metodų bei tvarkos ir dėl priemonių grynujų pinigų poreikiui patenkinti</p> <p>COM(2023) 333 <i>final/2</i></p> <p>Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriamą Europos strateginių technologijų platforma (STEP) ir iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB bei reglamentai (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 ir (ES) 2021/241</p> <p>COM(2023) 335 <i>final</i></p> <p>Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos laikotarpio vidurio tikslinimas“</p> <p>COM(2023) 336 <i>final</i></p> <p>Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiamečių finansinė programa</p> <p>COM(2023) 337 <i>final</i></p>

I. SIŪLOMI PAKEITIMAI

Pasiūlymas dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas 2020/2093, kuriuo nustatoma 2021–2027 m. daugiametė finansinė programa

1 pakeitimas

1 straipsnio 2 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(2) Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervo didžiausia metinė suma neviršija 1 739 mln. EUR (2018 m. kainomis). Bet kokia n metais nepanaudota metinės sumos dalis gali būti naudojama iki n+1 metų. Pirmiausia naudojama iš praėjusių metų perkelta metinės sumos dalis. Bet kokia n metų metinės sumos dalis, kuri n+1 metais nebuvo panaudota, panaikinama.“;	(2) Solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervo didžiausia metinė suma neviršija 2 665 mln. EUR (2018 m. kainomis). Bet kokia n metais nepanaudota metinės sumos dalis gali būti naudojama iki n+1 metų. Pirmiausia naudojama iš praėjusių metų perkelta metinės sumos dalis. Bet kokia n metų metinės sumos dalis, kuri n+1 metais nebuvo panaudota, panaikinama.“;

Paaiškinimas

Atsižvelgiant į NAT komisijos indėlių, dažnėjant krizėms, ypač susijusioms su klimato kaita, reikia iš esmės padidinti solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervo biudžetą.

2 pakeitimas

10 straipsnio b punkto 2 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
2. Ukrainos rezervas 2024–2027 m. laikotarpiu neturi viršyti 50 000 mln. EUR einamosiomis kainomis. Metinė konkrečiais metais pagal Ukrainos rezervą mobilizuojama suma neturi viršyti 16 700 mln. EUR einamosiomis kainomis.	2. Ukrainos rezervas 2024–2027 m. laikotarpiu neturi viršyti 60 000 mln. EUR einamosiomis kainomis. Metinė konkrečiais metais pagal Ukrainos rezervą mobilizuojama suma neturi viršyti 20 000 mln. EUR einamosiomis kainomis.

Paaiškinimas

Suma turėtų būti bent jau lygi dabartinei paramai, todėl šią sumą reikia padidinti iki 60 mlrd. EUR. Pakeitimas atitinka Dario Nardella nuomonėje dėl Ukrainos priemonės pateiktą prašymą.

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo sukuriama Europos strateginių technologijų platforma (STEP) ir iš dalies keičiama Direktyva 2003/87/EB bei reglamentai (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 ir (ES) 2021/241

3 pakeitimas

2 straipsnio 1 punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
1. Siekiant stiprinti Europos suverenumą ir saugumą, spartinti Sąjungos žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti jos konkurencingumą, mažinti jos strateginę priklausomybę, visoje Sąjungoje sudaryti vienodas sąlygas investicijoms bendrojoje rinkoje ir skatinti įtraukias galimybes dirbti patraukliose ir kokybiškose darbo vietose, platforma siekiama šių tikslų:	1. Siekiant stiprinti Europos suverenumą ir saugumą, spartinti Sąjungos žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti jos konkurencingumą, mažinti jos strateginę priklausomybę, visoje Sąjungoje sudaryti vienodas sąlygas investicijoms bendrojoje rinkoje, skatinti valstybių narių socialinę, teritorinę ir ekonominę sanglaudą bei solidarumą ir įtraukias galimybes dirbti patraukliose ir kokybiškose darbo vietose, platforma siekiama šių tikslų:

Paiškinimas

Būtina aiškiai nurodyti, kad pagrindinis platformos tikslas yra valstybių narių socialinė, ekonominė ir teritorinė sanglauda ir solidarumas (ES sutarties 3 straipsnio 3 punktas).

4 pakeitimas

2 straipsnio 1 dalies c punktas (naujas punktas)

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
	c) stiprinti Europos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir mažinti įvairių regionų išsivystymo lygio skirtumus.

Paiškinimas

Europos Komisija į 8-ąją sanglaudos ataskaitą įtraukė principą „nekenkti sanglaudai“. Kad šis principas veiktų, SESV 174 straipsnyje nurodyto ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslo turi būti siekiama vienodomis pastangomis, kaip ir kitų dviejų šio reglamento 2 straipsnio 1 dalies a punkte ir 2 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytų tikslų.

5 pakeitimas

2 straipsnio 2 dalies a punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
a) technologija yra inovatyvi ir pažangi bei turi didelį ekonominį potencialą bendrojoje rinkoje;	a) technologija yra inovatyvi ir pažangi bei turi didelį ekonominį potencialą bendrojoje rinkoje, kurios vientisumas yra saugomas ir kurioje sukuriama vienodos veiklos sąlygos;

Paiškinimas

Svarbu patikslinti, ką reiškia „didelis ekonominis potencialas“.

6 pakeitimas

5 straipsnio 3 punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
3. Komisija praneša apie platformos lėšomis finansuojamas išlaidas. Prireikus ji praneša apie pasiekimus, susijusius su kiekvienu konkrečiu platformos tikslu.	3. Komisija praneša apie platformos lėšomis finansuojamas išlaidas. Prireikus ji praneša apie pasiekimus, susijusius su kiekvienu konkrečiu platformos tikslu, visų pirma su 2 straipsnio 1 dalies c punkte (naujas punktas) nurodytu tikslu, siekiant užtikrinti, kad platformos įgyvendinimas nekenktų sanglaudai.

Paiškinimas

Pakeitimu siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi principo „nekenkti sanglaudai“.

7 pakeitimas

7 straipsnio 2 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
2. Metinėje ataskaitoje pateikiama konsoliduota informacija apie pažangą, padarytą įgyvendinant platformos tikslus pagal kiekvieną programą ir fondą.	2. Metinėje ataskaitoje pateikiama konsoliduota informacija apie pažangą, padarytą įgyvendinant platformos tikslus pagal kiekvieną programą ir fondą. Joje pateikiama kokybinė ir kiekybinė informacija apie tai, kaip stiprinama Europos socialinė, ekonominė ir teritorinė sanglauda.

Paiškinimas

Taip siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi principo „nekenkti sanglaudai“.

8 pakeitimas

8 straipsnio 2 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
2. Vertinimo ataskaitoje visų pirma bus įvertinta, koku mastu buvo pasiekti tikslai, išteklių naudojimo efektyvumas ir sukurta Europos pridėtinė vertė. Ataskaitoje taip pat aptariama, ar visi tikslai ir veiksmai tebėra aktualūs, atsižvelgiant į galimybes juos išplėsti.	2. Vertinimo ataskaitoje bus pateikta regionų, kurių programos buvo iš dalies pakeistos, apžvalga (įskaitant informaciją apie atitinkamus partnerystės principo aspektus) ir visų pirma įvertinta, koku mastu buvo pasiekti tikslai, išteklių naudojimo efektyvumas ir sukurta Europos pridėtinė vertė. Ataskaitoje taip pat aptariama, ar visi tikslai ir veiksmai tebėra aktualūs, atsižvelgiant į galimybes juos išplėsti. Kartu pateikiamas išsamus diferencijuoto teritorinio poveikio ir poveikio sanglaudai įgyvendinant platformą vertinimas.

Paaiškinimas

Svarbu užtikrinti, kad Europos strateginių technologijų platformos (STEP) *ex post* vertinime būtų nagrinėjamas teritorinis programos poveikis ir kad būtų laikomasi principo „nekenkti sanglaudai“, kaip raginama Michiel Rijsberman nuomonėje (COTER-VII/026).

9 pakeitimas

10 straipsnio 1 ir 2 dalys

Europos Komisijos siūlomas tekstas	Pakeitimas
<p>Reglamento (ES) 2021/1058 [ERPF ir SF] pakeitimai</p> <p>Reglamentas (ES) 2021/1058 iš dalies keičiamas taip:</p> <p>(1) 3 straipsnio 1 dalies a punktas papildomas šiuo papunkčiu: „(vi) remiamos investicijos, kuriomis padedama siekti Reglamento .../...64 [STEP reglamentas] 2 straipsnyje nurodytų STEP tikslų.“</p> <p>(2) 3 straipsnio 1 dalies b punktas papildomas šiuo papunkčiu: „(ix) remiamos investicijos, kuriomis padedama siekti Reglamento .../... [STEP reglamentas] 2 straipsnio 1 dalies a punkto ii papunktyje nurodyto STEP tikslo.“</p>	<p>Reglamento (ES) 2021/1058 [ERPF ir SF] pakeitimai</p> <p>Reglamentas (ES) 2021/1058 iš dalies keičiamas taip:</p> <p>„visų pirma remiamos investicijos, kuriomis padedama siekti Reglamento .../... [STEP reglamentas] 2 straipsnyje nurodytų STEP tikslų“ įterpiamas ERPF reglamento 3 straipsnio 1 dalies a punkto i, ii, iii ir iv papunkčiuose.</p>

Paaiškinimas

Siekiami išvengti, kad STEP netaptų privalomu nauju konkrečiu ERPF programos prioritetu, o veikiau būtų nauja veiksmų pagal 1 PT tipologija.

10 pakeitimas

10 straipsnio 3 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>(...)</p> <p>Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/1060 112 straipsnio, didžiausios ES finansavimo normos specialioms prioritetams, nustatytiems STEP tikslams remti, padidinamos iki 100 %.“</p> <p>(...)</p>	<p>(...)</p> <p>Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/1060 112 straipsnio, didžiausios ES finansavimo normos specialioms prioritetams, nustatytiems STEP tikslams remti, padidinamos penkiolika procentinių punktų.“</p> <p>(...)</p>

Paaiškinimas

Numatomas bendras padidėjimas iki 100 proc. daugiausia padės labiausiai išsivysčiusiems regionams (šiuo metu 40–50 proc. bendro finansavimo norma), po to – pereinamojo laikotarpio regionams ir tik tada – mažiau išsivysčiusiems regionams, todėl labiausiai išsivysčiusiems regionams bus suteiktas konkurencinis pranašumas kitų, ypač mažiau išsivysčiusių regionų, atžvilgiu.

11 pakeitimas

10 straipsnio 4 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(...) <p>e) tais atvejais, kai padedama siekti 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkto vi papunktyje nustatyto konkretaus tikslo pagal 1 PT arba tos pastraipos b punkto ix papunktyje nustatyto konkretaus tikslo pagal 2 PT mažiau išsivysčiusiuose ir pereinamojo laikotarpio regionuose, taip pat labiau išsivysčiusiuose valstybių narių regionuose, kurių vidutinis BVP vienam gyventojui yra mažesnis už ES 27 vidurkį, išreikštą perkamosios galios standartais (PGS) ir apskaičiuotą pagal 2015–2017 m. laikotarpio Sąjungos rodiklius.</p> (...)	(...) <p>e) tais atvejais, kai padedama siekti 3 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a punkto vi papunktyje nustatyto konkretaus tikslo pagal 1 PT arba tos pastraipos b punkto ix papunktyje nustatyto konkretaus tikslo pagal 2 PT mažiau išsivysčiusiuose ir pereinamojo laikotarpio regionuose.</p> (...)

Paaiškinimas

Šiuo pakeitimu siekiama apriboti ERPF galimybę pagal STEP remti kitas nei MVĮ gamybinės įmonės mažiau išsivysčiusiuose regionuose, kad nebūtų sumažinta parama MVĮ pagal sanglaudos politiką labiau išsivysčiusiuose regionuose, kuriuose didelės įmonės ir vidutinės kapitalizacijos įmonės turi didesnes galimybes gauti paramą iš kitų šaltinių, įskaitant kitas ES finansavimo priemones, kurios turi būti sustiprintos pagal STEP, pavyzdžiui, „Horizontas“, „InvestEU“ ir kt.

12 pakeitimas

10 straipsnio 4 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(...) <p>e punktas taikomas INTERREG programoms, kai geografinė programos aprėptis Sąjungoje yra susijusi tik su tame punkte nustatytais regionų kategorijomis.“;</p>	(...)

Paaiškinimas

Turėtų būti išlaikytas INTERREG sistemos ir finansinio paketo vientisumas.

13 pakeitimas

11 straipsnio 2 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>2. 8 straipsnio 2 dalyje įterpiama ši pastraipa:</p> <p><i>„TPF lėšomis taip pat gali būti remiamos gamybinės investicijos į įmones, kurios nėra MVĮ ir kuriomis padedama siekti Reglamento .../... [STEP reglamentas] 2 straipsnyje nurodytų STEP tikslų⁶⁵. Ši parama gali būti teikiama nepriklausomai nuo to, ar buvo atlikta trūkumų analizė pagal 11 straipsnio 2 dalies h punktą, ir nepriklausomai nuo jos rezultatų. Tokios investicijos atitinka reikalavimus tik tuo atveju, jeigu dėl jų nereikia vykdyti perkėlimo, apibrėžto Reglamento (ES) 2021/1060 2 straipsnio 27 punkte. Teikiant tokią paramą nereikalaujama peržiūrėti teritorinio teisingos pertvarkos plano, jeigu tokia peržiūra būtų išimtinai susijusi su trūkumų analize.“</i></p>	

Paaiškinimas

Siekama išvengti situacijos, kai sanglaudos politikos parama didelėms įmonėms pagal atitinkamą prioritetinę kryptį teikiama lengvatinėmis sąlygomis (30 proc. išankstinis finansavimas, didesnis bendrasis finansavimas), o MVĮ būtų remiamos mažiau palankiomis sąlygomis.

14 pakeitimas

11 straipsnio 3 dalis

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
<p>(...)</p> <p>Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/1060 112 straipsnio, didžiausios ES finansavimo normos specialiams prioritetams, nustatytiems STEP tikslams remti, padidinamos iki 100 %.“</p>	<p>(...)</p> <p>Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/1060 112 straipsnio, didžiausios ES finansavimo normos specialiams prioritetams, nustatytiems STEP tikslams remti, padidinamos penkiolika procentinių punktų.“</p>

Paaiškinimas

Numatomas bendras padidėjimas iki 100 proc. daugiausia padės labiausiai išsivysčiusiems regionams (šiuo metu 50 proc. bendro finansavimo norma), po to – pereinamojo laikotarpio regionams ir tik tada – mažiau išsivysčiusiems regionams, todėl labiausiai išsivysčiusiems regionams bus suteiktas konkurencinis pranašumas kitų, ypač mažiau išsivysčiusių regionų, atžvilgiu.

15 pakeitimas

12 straipsnio a punktas

Europos Komisijos siūlomas tekstas	RK pakeitimas
(...) Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/1060 112 straipsnio, didžiausios ES finansavimo normos specialiems prioritetams, nustatytiems STEP tikslams remti, padidinamos iki 100 % .“	(...) Nukrypstant nuo Reglamento (ES) 2021/1060 112 straipsnio, didžiausios ES finansavimo normos specialiems prioritetams, nustatytiems STEP tikslams remti, padidinamos penkiolika procentinių punktu .“

Paaiškinimas

Numatomas bendras padidinimas iki 100 proc. daugiausia padės labiausiai išsivysčiusiems regionams (šiuo metu 40 proc. bendro finansavimo norma), po to – pereinamojo laikotarpio regionams ir tik tada – mažiau išsivysčiusiems regionams, todėl labiausiai išsivysčiusiems regionams bus suteiktas konkurencinis pranašumas kitų, ypač mažiau išsivysčiusių regionų, atžvilgiu.

II. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS (RK)

2021–2027 m. DFP peržiūra ir pasiūlymas dėl šios peržiūros

1. palankiai vertina Komisijos pritarimą RK nuomonei, kad dabartinėje DFP nenumatyta pakankamai finansinių išteklių, leidžiančių reaguoti į dabartines krizes ir į dėl jų kylančius naujus politinius iššūkius (pvz., agresijos karas prieš Ukrainą, didelė infliacija, aukštos energijos kainos, klimato kaita, grėsmė biologinei įvairovei ir kt.), taip pat į naujus ES politinius prioritetus (pvz., ES strateginis savarankiškumas, žaliojo kurso pramonės politika, Skaitmeninės Europos programa, prieglobsčio ir migracijos paktas ir kt.);
2. pabrėžia, kad pati Komisija pripažįsta, jog žaliojo kurso tikslams įgyvendinti reikalingų metinių investicijų deficitas siekia daugiau kaip 620 mlrd. EUR; pabrėžia, kad šis skaičius dar kartą rodo, jog bendrą išpareigojimų viršutinę ribą visam 2021–2027 m. laikotarpiui (apie 1,03 proc. BNP, išskyrus priemonę NGEU) nėra pakankama, kad būtų įgyvendinti ES politiniai užmojai, ir kad naujoms užduotims visada turėtų būti skiriami nauji ištekliai;
3. palankiai vertina pasiūlymą sukurti naują EURI priemonę, viršijančią 2021–2027 m. DFP viršutines ribas, skirtą finansuoti nenumatytas ir papildomas išlaidas, susijusias su skolinimusi pagal NGEU priemonę, kurias lemia aukštos palūkanų normos ir infliacija; ragina Tarybą pritariti šiam pasiūlymui, kad būtų laikomasi ES teisinių išpareigojimų ir nebūtų daromas dar didesnis spaudimas dabartiniam ES biudžetui ir kitoms svarbioms ES programoms; pabrėžia, kad reikia labai sustiprinti DFP, siekiant didinti veiksmingumą, kartu išlaikant kuo mažesnes vietas ir regionų valdžios institucijų administracines išlaidas;
4. teigiamai vertina pasiūlymą padidinti solidarumo ir neatidėliotinos pagalbos rezervą (SEAR), nes tai sustiprins Europos Sąjungos gebėjimą reaguoti į gaivalines nelaimes ir kitas ekstremaliąsias situacijas; pabrėžia jo svarbą vietas ir regionų valdžios institucijoms, nes ekstremalūs gamtos reiškiniai tampa dažnesni; taip pat palankiai vertina pasiūlymą padidinti lankstumo priemonę, kuri pasirodė labai naudinga kovojant su nenumatytais įvykiais ir švelnina su DFP susijusius suvaržymus metinės biudžeto procedūros metu;
5. palankiai vertina numatytą didesnę finansavimą migracijos ir sienų valdymui, siekiant užtikrinti, kad ES prieglobsčio, imigracijos ir išorės sienų apsaugos politikos priemonės būtų tinkamai parengtos; pabrėžia, kad svarbu skirti pakankamai išteklių, specialiai pritaikytų vietas ir regionų valdžios institucijoms kylančioms problemoms spręsti ir švelninti; taip pat palankiai vertina numatytą didesnę finansavimą išorės santykiams ir sukurtą Ukrainos priemonę⁽¹⁾, kuri turėtų būti finansuojama viršijant DFP viršutinę ribą iš Ukrainos rezervo; vis dėlto apgailestauja, kad Ukrainos priemonei numatyti finansiniai ištekliai yra mažesni nei dabartinė finansinė parama, todėl ragina finansinį paketą padidinti iki 60 000 mln. EUR;

⁽¹⁾ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma Ukrainos priemonė, COM(2023) 338 final, 2023 m. birželio 20 d., Briuselis.

6. apgailestauja, kad į siūlomą DFP persvarstymą neįtraukta daugiau išteklių, kurie būtų tiesiogiai skiriami miestams ir regionams, pavyzdžiui, įgyvendinant neutralaus poveikio klimatui ir pažangiųjų miestų iniciatyvą, Prisitaikymo prie klimato kaitos misiją ir Merų paktą, siekiant paskatinti žaliojo kurso projektų įgyvendinimą vietoje; atkreipia dėmesį į tai, kad vis dar nėra spartesnių finansavimo nuostatų miestams ir regionams, dalyvaujantiems ES iniciatyvose ir politiškai išsipareigojusiems siekti žaliojo kurso tikslų;

7. atkreipia dėmesį į tai, kad siūloma padidinti lėšas pagal 7 išlaidų kategoriją, siekiant sustiprinti visų ES institucijų ES administracinius gebėjimus vykdyti naujas joms visoms skirtas užduotis;

8. pripažįsta itin svarbų vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį įgyvendinant ES politiką ir pabrėžia, kad reikia skirti pakankamai išteklių, kad šios institucijos galėtų spręsti ypatingas problemas, su kuriomis susiduria mažiau išsivystę regionai; ragina atlikti išsamią finansinės paramos vietos ir regionų valdžios institucijoms peržiūrą siekiant užtikrinti veiksmingą jų dalyvavimą ES strateginėse iniciatyvose;

9. pažymi, kad didžiąja dalimi Komisijos pasiūlytų padidinti išsipareigojimų asignavimų siekiama sustiprinti DFP ir ES biudžeto lankstumą reaguojant į nenumatytus įvykius ir aplinkybes; palankiai vertina Komisijos taktinį požiūrį, tačiau pabrėžia, kad tai veikia trumpalaikis sprendimas, o ne struktūrinis atsakas sprendžiant pasikartojančias problemas, susijusias su pačia DFP struktūra; ragina Komisiją spręsti šį struktūrinį klausimą atsižvelgiant į DFP po 2027 m.;

10. pabrėžia, kad sanglaudos politika neturi būti naudojama jokių kitų prioritetų, išskyrus tuos, kurie nustatyti sanglaudos politikos programose (įskaitant STEP prioritetus), finansavimui, ypač jei nesusitariama dėl papildomų išteklių, kaip nurodyta Komisijos pasiūlyme dėl DFP laikotarpio vidurio peržiūros;

11. pažymi, kad Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 312 straipsnyje, kuris yra reglamento, kuriuo nustatoma daugiametė finansinė programa, teisinis pagrindas, nenumatytos konsultacijos su RK, todėl ribojamos jo prerogatyvos analizuoti DFP laikotarpio vidurio peržiūrą, visų pirma atsižvelgiant į suderinamumą su subsidiarumo principu; todėl RK tikisi, kad jei bus reformuojamos Sutartys, į jas bus įtraukta nuostata dėl privalomų konsultacijų; nepaisant šio prašymo, RK pripažįsta, kad jis yra Komisijos komunikato dėl laikotarpio vidurio peržiūros adresatas; be to, RK mano, kad Komisijos pasiūlymas suteikia europinės pridėtinės vertės ir atitinka subsidiarumo principą, visų pirma konkrečiu Ukrainos priemonės atveju, atsižvelgiant į tai, kad Ukrainai padaryta žala yra tokia, kad nė viena valstybė narė negalėtų viena padengti išlaidų ir kad Sąjunga gali geriausiai panaudoti savo skolinimosi pajėgumus, kad galėtų skolinti Ukrainai palankiomis sąlygomis;

Mokėjimų asignavimai ir nuosavi ištekliai

12. pabrėžia, kad SESV 311 straipsnyje nustatyta, kad „[n]eatmetant kitų įplaukų, visas biudžetas finansuojamas nuosavais ištekliais“; ragina valstybes nares kuo greičiau priimti sprendimą dėl pasiūlymų, susijusių su pakoreguotu naujos kartos nuosavų išteklių dokumentų rinkiniu; atkreipia dėmesį į tai, kad pakankamos pajamos iš naujų nuosavų išteklių yra labai svarbios siekiant užtikrinti tinkamą Europos Sąjungos veikimą ir NGEU skolos grąžinimą ir nekelti pavojaus kitoms ES programoms; pabrėžia, kad svarbu nedelsiant įgyvendinti sutartas naujų ES biudžeto nuosavų išteklių nustatymo veiksmų gaires;

STEP

13. atkreipia dėmesį į tai, kad vietos ir regionų valdžios institucijų instituciniai įgaliojimai Europos Sąjungoje skiriasi ir kad sprendimai turėtų būti priimami tuo valdymo lygmeniu, kuriuo tai būtų veiksmingiausia; mano, kad šie pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų gali paskatinti nacionalizaciją ir neatitinka subsidiarumo ir proporcingumo principų; ragina Komisiją rengiant ir įgyvendinant šiems regionams poveikį darančią politiką glaudžiai konsultuotis su vietos ir regionų valdžios institucijomis;

14. labai apgailestauja dėl to, kad Komisija neatliko jokio pasiūlymo dėl STEP teritorinio poveikio vertinimo; palankiai vertina tai, kad RK surengė teritorinio poveikio vertinimą, kuris patvirtino, kad finansavimas pagal STEP programas gali būti sutelktas kai kuriuose regionuose ir valstybėse narėse ir kad tikslinės ypatingos svarbos technologijos gali būti sutelktos tose pačiose srityse; be to, atkreipia dėmesį į tai, kad 2023 m. kovo mėn. paskelbtame investicijų poreikių vertinime, kuris naudojamas kaip pamatinis dokumentas siekiant pagrįsti STEP, niekaip nenagrinėjamas teritorinis investicijų poreikių aspektas ir nesistengiama įvertinti jų poveikio ekonominei, socialinei ir teritorinei sanglaudai; labai abejoja, ar pasiūlymas dėl STEP atitinka principą „nepakenkti sanglaudai“; ragina valstybes nares ir Europos Parlamentą derybose atsižvelgti į teritorinio poveikio vertinimo rezultatus;

15. labai apgailestauja dėl to, kad pagal STEP nenumatytas jokie specialaus mechanizmo, kuriuo būtų užtikrintas konkretus vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas atrenkant projektus, kuriems būtų suteiktas suverenumo ženklas; ragina sukurti specialų mechanizmą, kuris užtikrintų šį dalyvavimą; baiminasi, kad siūlomi suverenumo ženklo projektų atrankos mechanizmai dar labiau paskatins valdžios centralizavimą ir padidins konkurenciją tarp ES regionų, o ne sustiprins visos ES sanglaudą;

16. pabrėžia, kad nuo dabartinio programavimo laikotarpio pradžios valstybės narės buvo ne kartą⁽²⁾ raginamos iš dalies keisti savo veiksmų programas, kad atsižvelgtų į iš anksto nenumatytus politinius prioritetus; pabrėžia, kad dėl to gali būti nukrypta nuo ilgalaikių politikos tikslų, kartu užkraunant didelę administracinę našta valdymo institucijoms; yra labai susirūpinęs, kad STEP atveju šis perprogramavimas dažnai gali paskatinti regionų ir vietos valdžios institucijas atidėti kruopščiai suplanuotus ir pagal partnerystės principą parengtus ilgalaikių investicijų projektus ir imtis naujų investicinių projektų, atrinktų pagal ES centralizuotai valdomas programas; griežtai kritikuoja šią tendenciją kaip aiškų daugiapakopio valdymo principo, kuris yra sanglaudos politikos pagrindas, pažeidimą; pakartoja savo ankstesnę poziciją, kad sanglaudos politikos priemonės neturėtų būti naudojamos kaip pinigų fondas skubiems ir nenumatytiems poreikiams patenkinti;

17. pabrėžia visiems regionams kylančius iššūkius, kuriuos kelia pertvarka; tačiau labai abejoja, ar sanglaudos politikos priemonių atvėrimas didelėms įmonėms labiau išsivysčiusiuose valstybių narių regionuose, kurių BVP vienam gyventojui yra mažesnis už ES vidurkį, sustiprins sanglaudą; nurodo, kad šis pasiūlymas labai skiriasi nuo 8-osios sanglaudos ataskaitos išvadų ir juose pateikiamų apibendrinamųjų įrodymų dėl kai kurių ES regionų vystymosi spąstų ir mokslinių tyrimų ir inovacijų atotrūkio didėjimo ES regionuose; todėl siūlo išbraukti šias 10 straipsnio 4 dalies nuostatas;

18. palankiai vertina Komisijos ketinimą stiprinti ES ekonomikos konkurencingumą pasaulinėje rinkoje skatinant ir stiprinant investicijas į ypatingos svarbos technologijų plėtrą, gamybą ir vertės grandines; vis dėlto mano, kad ne visos siūlomos priemonės yra tinkamos siekiant kompensuoti dabartines nepalankias konkurencines sąlygas kai kuriuose regionuose, ypač mažiausiai išsivysčiusiuose; yra labai nustebęs, kad Komisija nepateikė išsamios neseniai sušvelnintų valstybės pagalbos taisyklių ir STEP pasiūlymo bendro poveikio vienodoms sąlygoms bendrojoje rinkoje *ex ante* analizės;

19. šiomis aplinkybėmis, suprasdamas norą skatinti investicijas, pabrėžia, kad bendrojo STEP prioritetų finansavimo padidinimas iki 100 proc. bus naudingiausias labiausiai išsivysčiusiems regionams ir sumažins bendrą sanglaudos politikos poveikį;

20. pripažįsta, kad bendro finansavimo padidinimas iki 100 proc. STEP prioritetams gali netyčia būti palankesnis labiausiai išsivysčiusiems regionams, o tai gali sumažinti bendrą sanglaudos politikos poveikį; ragina laikytis diferencijuoto požiūrio, kuriuo būtų užtikrinama, kad bendro finansavimo normos būtų pritaikytos konkretiems įvairių regionų poreikiams ir išsivystymo lygiui, taip didinant sanglaudos politikos veiksmingumą remiant mažiau išsivysčiusias vietas;

Papildomos lankstumo priemonės 2014–2020 m. sanglaudos politikos programoms įgyvendinti

21. labai palankiai vertina pasiūlymą 12 mėnesių pratęsti 2014–2020 m. programavimo laikotarpio užbaigimo dokumentų pateikimą tiek BNR, tiek EPLSAF atveju, nes tai suteiks daugiau laiko užbaigti 2014–2020 laikotarpį ir kartu paspartinti 2021–2027 m. programos įgyvendinimą; ragina teisėkūros institucijas kuo greičiau susitarti dėl šių pakeitimų, kad valdymo institucijoms būtų užtikrintas nuspėjamumas; šiuo atžvilgiu prašo patvirtinti lankstumo priemones taikant atskirą *ad hoc* procedūrą, nepriklausomą nuo STEP reglamento; taip pat pabrėžia, kad šis pratęsimas suteiktų daugiau laiko regionų ir vietos valdžios institucijoms panaudoti lėšas ekonomikos dekarbonizacijai ir įvairinimui, kad būtų pasiekti ES poveikio klimatui neutralumo tikslai;

⁽²⁾ „Repower EU“, FAST-CARE ir Šaudmenų gamybos rėmimo aktas.

22. be to, siūlo Europos Komisijai pradėti svarstymus dėl dalyvaujamojo biudžeto sudarymo įtraukimo į būsimą sanglaudos politiką: 1 proc. regioninių programų paketų galėtų būti skirta dalyvaujamojo biudžeto sudarymui, siekiant padidinti piliečių atsakomybę ir padidinti ES politikos matomumą europiečiams.

Bruselis, 2023 m. spalio 10 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Vasco ALVES CORDEIRO